

Kvinnoorganisationernas Samarbetsråd i Alkohol- och Narkotikafrågor

040713 Medlem i fokus

I juni månad väljer vi att uppmärksamma vår anrika medlemsorganisation Vita Bandet:

Historisk sammanfattning om Vita bandet

Av Margareta Ivarsson, Halmstad

Det började i Ohio vid jultiden 1873 och spred sig hastigt. Kvinnorna samlades i mängder och besökte krogarna med ett upprop, en vädjan till krögarna att sluta upp med sprithanteringen. Detta var början på kvinnornas korståg mot krögarväldet i USA. Under upprepade besök, bön och sång, försökte kvinnorna beveka krögarna. Stängdes dörrarna, knäfölj man utanför. Denna mäktiga rörelse spred sig vidare från stat till stat och man lyckades stänga hundratals krogar. Snart bildades den amerikanska Vita Bandsorganisationen.

1883 blev Vita Bandet en internationell organisation och ungefär samtidigt nådde rörelsen Sverige. Föreningarna blev många och det behövdes snart en Riksorganisation, den bildades 1901, redan då föreläste man om alkoholens skadeverkningar på det ofödda barnet. Syftena var nykterhet, kvinnans frigörelse, sedlighet, uppfostran, djurskydd och fredssträvan. Vita Bandet kom att bli världens största kvinnosammanslutning på sin tid. Man startade barn- och ungdomsverksamhet, där barnen genomgick en nykterhetskurs, lek, sång, föredrag, lektioner och sagoaftnar, utfärder och fester.

Man börjar blomstermissionen i Gävle då man besöker sjukhus och fattighem och överlämnar blommor. Det utvecklades med verksamhet bland fabriksarbeterskorna. Man arbetade bl. a med följande förslag: upprättandet av ett alkoholist- och uppfostringshem för kvinnor, barnavårdskurser och lagstiftning mot minderårigas tobaksbruk.

I en längre skrivelse till Stadsfullmäktige i Stockholm yrkade man på anställandet av kvinnliga poliser. I Stockholm arbetade man hårt med fabriksarbeterskornas och stuveriarbeterskornas förhållanden.

1909 antog årsmötet resolutioner i förbuds-, och sedlighets- och rösträttsfrågorna, i vilka man vädjade till riksdagen om stöd och samverkan till riktiga och rättvisa lagar.

Man började göra studiebesök på offentliga institutioner. Så småningom startade samarbetet mellan Vita Bandet och Fredrika Bremer förbundet. Man arbetade gemensamt för att ändra äktenskapslagstiftningen så att målsmanskapet skulle upphävas och den gifta kvinnan bli fullt likställd med mannen! Vita Bandet inledde arbete bland sillrenserskorna i Göteborg. Anledningen var olidliga förhållanden både beträffande arbets- och fritid. De hade ett mycket hårt arbete i köld och storm, dåliga bostäder med upp till 12 personer i ett trångt rum, där illaluktande arbetskläder måste tvättas och kokas.

Man öppnar alkoholisthemmet Håkanstorp för kvinnor. Hemmet blir senare uppfostringshem för unga flickor och skyddshem för flickor som omhändertagits av myndigheterna. I samverkan med andra kvinnoorganisationer ordnar man stora opinionsmöten mot kvinnornas särställning i folkpensioneringsförslaget.

Man lämnar en skrivelse till regeringen med en anhållan om rusdrycksförbud under kristiden. Det hålls föreläsningar om bl. a könssjukdomarnas bekämpande, barnavårdsfrågor, medborgarrätt och medborgaransvar 1921 får kvinnorna för första gången rösta. Man håller opinionsmöte angående kvinnors rätt till statlig tjänst.

Vita Bandet når sin höjdpunkt i Sverige 1935-1945

Från 1950-talets början sker en omsvängning från praktiskt sociala uppgifter till studier av alkohol- och sociala frågor. Då har kommunerna övertagit mycket av ansvaret för de sociala uppgifterna.

Man gör insamlingar för Kinas svältande folk och ordnar specialläger för CP-skadade Vita Bandet var den första organisation som startade vilo- och semesterhem för kvinnor, startade mödra- och barnhem samt sommarkolonier för barn. Man startade bl.a. ett spädbarnshem i Varberg.

Man har anordnat hundratals kurser årligen i språk, matlagning, sömnad, spädbarns- och sjukvård m.m. Hemsysterverksamheten grundades av Vita Bandet, men efter anställandet av den 32:a hemsystemen tog myndigheterna över. VB har under många år kämpat för daghem, husmoderssemestrar med fria resor, sjukersättning samt för kvinnors rätt till lika löner.

Idag finns ett par tusen medlemmar i Vita Bandet i Sverige.